

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی

دانشکده مدیریت، گروه مدیریت دولتی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد گرایش مالی

عنوان:

بررسی رابطه عوامل موثر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر (مطالعه موردی شهر تهران

شرکت سهامی عام بیمه البرز)

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر حسن الماسی

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر ماندان مومنی

گردآورنده:

آرزو رحیمی

تابستان ۱۳۹۰

تقدیرم به:

پدر و مادرم

و نسل دیروز

آنان که برای "دا زردتن" و "توا زردتن" ما تلاش کردند

باشند که بدانند: قدردان تلاش هایشان بوده ایم

تقدیرم به:

همسرم

و نسل امروز

آنان که برای "دا زردتن" و "توا زردتن" نسل فردا تلاش میکنند

باشند که بدانند: حال و آینده ساخته تلاش های آنهاست

تقدیرم به:

فرزندانم

و نسل فردا

آنان که برای "دا زردتن" و "توا زردتن" تلاش خواهند کرد،

باشند که (فغانی، یعنی توانایی)

تشکر و قدردانی از:

رپاس حقیقی در کمرپاس و تشکر بندگان اوست که ورید، خیر و کمال اند.
در این راستا از راهنمایی، مشاوره و ارشادات با ارزش و مفید

ارتاد محترم جناب آقای دکتر اماماسی

ارتاد محترم بر سرکار خانم دکتر مومنی

طی مراحل آنکه بلام پایان نامه حال صانه این جانب را مهربون لطف خود قرار دادند تشکر می نمایم.

چکیده پایان نامه:

با توجه به اختصاص بیش از ۵۰ درصد حجم بیمه ای دنیا به بیمه عمر، این رشته از بیمه در جهان کنونی یکی از ابزارهای مهم اقتصادی بوده و استفاده های متعددی از آن به عمل می آید. همچنین صندوقهای بیمه عمر یک منبع سرمایه گذاری عظیم بوده بطوری که شرکتهای بیمه عمر به عنوان قطبهای سرمایه گذاری عظیم در جهان محسوب می شوند با وجود آنکه بسیاری از رشته های بیمه ای، ضریب نفوذ قابل توجهی در جامعه دارند اما هنوز بیمه عمر با مزایای قابل توجه خود از جانب مردم مورد استقبال قرار نگرفته که این امر همکاری گسترده مسئولان ذیربط را می طلبد. در این تحقیق سعی بر آن است که به بررسی رابطه عواملی که باعث افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر می گردند بپردازیم.

با توجه به تعریف تحقیق کاربردی، این تحقیق کاربردی و با توجه به نحوه گردآوری داده ها و این که به توصیف آن چه که هست می پردازد، روش تحقیق از نوع پیمایشی است. در این تحقیق اطلاعات جمع آوری شده از طریق پرسشنامه با استفاده از روشهای آماری استنباطی و توصیفی و آزمونهای دوجمله ای و فریدمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

قلمرو مکانی تحقیق شرکت بیمه البرز (شهر تهران) می باشد. زمان بررسی در این تحقیق سالهای ۱۳۹۰ - ۱۳۸۹ در نظر گرفته شده است.

جامعه مورد مطالعه در این تحقیق مدیران و خبرنگاران شرکت بیمه البرز می باشد که در امر صدور بیمه نامه های عمر فعالیت می نمایند و تعداد افراد جامعه بالغ بر ۱۰۰ نفر می باشند بعد از توزیع پرسشنامه نتایج بدست آمده حاکی از آن است که رابطه معناداری بین عوامل موثر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه با ضریب نفوذ بیمه عمر وجود دارد بدین گونه که با افزایش این متغیرها ضریب نفوذ بیمه عمر نیز افزایش می یابد.

واژگان کلیدی :

بیمه عمر، ضریب نفوذ بیمه، تراکم بیمه عمر

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات طرح
	مقدمه
۲	۱-۱- بیان مساله تحقیق.....
۴	۲-۱- اهداف تحقیق.....
۴	۳-۱- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق.....
۵	۴-۱- سؤالات و فرضیات تحقیق.....
۵	۱-۴-۱- سؤالات تحقیق.....
۵	۲-۴-۱- فرضیه های تحقیق.....
۶	۵-۱- چارچوب نظری تحقیق.....
۷	۶-۱- مدل تحلیلی تحقیق.....
۸	۷-۱- روش تحقیق.....
۸	۸-۱- قلمرو تحقیق.....
۹	۹-۱- جامعه و حجم نمونه.....
۹	۱۰-۱- محدودیت های تحقیق.....
۱۰	۱۱-۱- تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی.....
	فصل دوم: مطالعات نظری
۱۶	۱-۲- بخش اول : مبانی نظری صنعت بیمه.....
۱۶	۱-۱-۲- پیدایش بیمه در جهان.....
۱۸	۲-۱-۲- تاریخچه بیمه در ایران.....

۲۱	۲-۱-۳- بیمه پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران.....
۲۱	۲-۱-۴- تعریف لغوی بیمه.....
۲۲	۲-۱-۵- تعریف حقوقی بیمه.....
۲۲	۲-۱-۶- تعریف فنی بیمه.....
۲۲	۲-۱-۷- سیستم های مختلف بیمه.....
۲۳	الف) بیمه های اجتماعی.....
۲۳	ب) بیمه های تعاونی.....
۲۳	ج) بیمه های بازرگانی.....
۲۴	۲-۱-۸- انواع رشته های بیمه.....
۲۴	۲-۱-۸-۱- بیمه های اشخاص.....
۲۵	۲-۱-۸-۲- بیمه های اموال.....
۲۵	۲-۱-۸-۳- بیمه های مسئولیت.....
۲۸	۲-۱-۹- بیمه عمر.....
	مقدمه
۳۱	۲-۱-۹-۱- تعریف بیمه عمر.....
۳۱	۲-۱-۹-۲- موضوع بیمه عمر.....
۳۲	۲-۱-۹-۳- هدف بیمه عمر.....
۳۲	۲-۱-۹-۴- خطر موضوع بیمه عمر.....
۳۲	۲-۱-۹-۵- تعریف حقوقی بیمه عمر.....
۳۲	۲-۱-۱۰- تاریخچه بیمه عمر در جهان.....
۳۴	۲-۱-۱۱- صور مختلف بیمه های عمر در جهان.....
۳۷	۲-۱-۱۲- تاریخچه پیدایش بیمه عمر در ایران.....
۴۱	۲-۱-۱۳- طبقه بندی و انواع بیمه عمر.....
۴۲	۲-۱-۱۳-۱- بیمه های حیات.....
۴۴	۲-۱-۱۳-۲- بیمه های عمر به شرط فوت.....
۴۵	۲-۱-۱۳-۳- بیمه های مختلط.....
۴۶	۲-۱-۱۴- خصوصیات بیمه عمر.....
۴۸	۲-۱-۱۵- فواید بیمه عمر.....

- ۵۳.....۱-۲-۱۶-پیشنهاد بیمه
- ۵۳.....۱-۲-۱۷-پذیرش بیمه عمر
- ۵۴.....۱-۲-۱۸-بیمه نامه
- ۵۵.....۱-۲-۱۹-حق بیمه
- ۵۶.....۱-۲-۲۰-تعهدات بیمه گر
- ۵۷.....۱-۲-۲۰-۱-پرداخت سرمایه
- ۵۸.....۱-۲-۲۱-گزارش مختصری از بیمه عمر
- ۵۸.....۱-۲-۲۱-۱-بررسی وضعیت بیمه های عمر در جهان
- ۶۱.....۱-۲-۲۲-۲-بررسی تطبیقی بیمه های عمر در چند کشور منتخب
- ۶۱.....الف- چین
- ۶۴.....ب- ژاپن
- ۶۸.....ج-پاکستان
- ۶۹.....د-هند
- ۷۰.....۱-۲-۲۳-ضریب نفوذ بیمه در حد متوسط جهانی
- ۷۲.....۱-۲-۲۴-بیمه های بازرگانی
- ۷۲.....۱-۲-۲۵-ضریب نفوذ بیمه
- ۷۳.....۱-۲-۲۵-۱-محاسبه ضریب نفوذ بیمه
- ۲-۲- بخش دوم :
- ۷۵.....پیشینه تحقیق
- ۲-۳- بخش سوم :
- ۸۶.....سابقه و معرفی سازمان (شرکت سهامی بیمه البرز)
- ۸۶.....۱-۳-۲- شرکت سهامی بیمه البرز از تاسیس تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران
- ۲-۳-۲- شرکت سهامی بیمه البرز پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران
- ۸۶.....۲-۳-۳-خصوصی سازی بیمه البرز

- ۲-۳-۳-۱- تغییر اساسنامه شرکت پس از خصوصی شدن بیمه البرز (سال ۱۳۸۸)... ۸۷
- ۲-۳-۳-۲- سرمایه و سهام ۸۷
- ۲-۳-۴- بیمه البرز اولین شرکت بیمه در سازمان بورس و اوراق بهادار کشور..... ۸۸
- ۲-۳-۴-۱- خلاصه ای از گزارش هیأت مدیره به مجمع عمومی عادی در پنجاهمین سال فعالیت شرکت..... ۸۹
- ۲-۳-۴-۲- هدف و موضوع فعالیت..... ۸۹
- ۲-۳-۵- دستاوردهای شرکت در سال ۱۳۸۷..... ۹۰

فصل سوم: روش شناسی تحقیق (متدولوژی)

مقدمه

- ۳-۱- روش تحقیق..... ۹۳
- ۳-۲- جامعه آماری..... ۹۴
- ۳-۳- حجم نمونه و روش اندازه گیری..... ۹۴
- ۳-۴- ابزار جمع آوری اطلاعات..... ۹۵
- ۳-۴-۱- پرسشنامه..... ۹۶
- ۳-۴-۲- روایی پرسشنامه..... ۹۷
- ۳-۴-۳- پایایی پرسشنامه..... ۹۷
- ۳-۵- روش تجزیه و تحلیل آماری داده ها..... ۹۸
- ۳-۵-۱- تجزیه و تحلیل توصیفی..... ۹۹
- ۳-۵-۲- تجزیه و تحلیل استنباطی..... ۹۹
- ۳-۵-۳- آزمون دوجمله ای..... ۹۹
- ۳-۵-۴- آزمون فریدمن..... ۹۹

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

مقدمه

- ۴-۱- بررسی جمعیت شناختی پیرامون پاسخ دهندگان..... ۱۰۱
- ۴-۱-۱- تحصیلات..... ۱۰۱
- ۴-۱-۲- سن..... ۱۰۳

۴-۱-۳- سابقه کاری..... ۱۰۴

۴-۱-۴- جنسیت..... ۱۰۶

۴-۲- بررسی توصیفی شاخصهای مربوط به عوامل موثر در افزایش نفوذ بیمه عمر در شرکت سهامی

بیمه البرز..... ۱۰۷

۴-۳- آزمون فرضیه های تحقیق..... ۱۱۹

۴-۴- سایر یافته های تحقیق (رتبه بندی عوامل موثر در افزایش نفوذ بیمه و شاخصهای..... ۱۲۷

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

مقدمه

۱-۵- نتیجه گیری

تحقیق..... ۱۴۲

۲-۵- پیشنهادات مرتبط با فرضیات..... ۱۴۳

۱-۲-۵- پیشنهادات حاصل از تحقیق..... ۱۴۳

۲-۲-۵- پیشنهادات جانبی..... ۱۴۹

۳-۲-۵- پیشنهادات برای محققین بعدی..... ۱۴۹

فهرست منابع و ماخذ:

منابع فارسی..... ۱۵۱

سایت اینترنتی..... ۱۵۴

منابع

انگلیسی..... ۱۵۵

فهرست ضمائم:

داده ها..... ۱۵۶

پرسشنامه..... ۱۶۲

فهرست جداول

	صفحه
عنوان	
۱-۱ جدول معرفی انواع رشته های	
..... بیمه	۲۷
۲-۲ جدول بیمه	
..... عمر	۵۹
۳-۲ جدول حق بیمه	
..... ۶۰. تولیدی	
۴-۲ جدول ضریب نفوذ	
..... بیمه	۶۱
۵-۲ جدول حق بیمه های تولیدی بیمه های بازرگانی به تفکیک زندگی و غیرزندگی طی سال های ۸۷-۱۳۸۴ (میلیون	
..... ریال	۷۲
جدول ۶-۲ تولید ناخالص داخلی (میلیون	
..... ریال	۷۳
جدول ۸-۲ حق بیمه های اجتماعی و بازرگانی کشور و ضریب نفوذ بیمه طی سال های ۸۷-	
..... ۱۳۸۴	۷۳
جدول ۸-۲ ضریب نفوذ بیمه های بازرگانی و بیمه های اجتماعی و	
مجموع.....	۷۴
جدول ۹-۲ ضریب نفوذ بیمه در ایران در سال	
..... ۱۳۸۷	۷۵
جدول ۲-	
.....	۷۶
جدول ۱۱-۲	
.....	۷۷
جدول ۲-	
.....	۷۸
جدول ۲-	
.....	۷۹
جدول ۱۴-۲	
.....	۸۱
جدول ۲-	
.....	۸۲

جدول ۲-

.....۱۶.۹۱

میزان حسب بر دهندگان پاسخ فراواني جدول ۴-توزيع
.....۱۰۲...تحصيلات

جدول ۴-۲: توزيع فراواني پاسخ دهندگان بر حسب
.....۱۰۳...سن

.....۱۰۴...جدول ۴-۳: توزيع فراواني پاسخ دهندگان بر حسب تجربه کاري

.....۱۰۶...جدول ۴-۴: توزيع فراواني پاسخ دهندگان بر حسب جنس

جدول ۴-۵: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه شفافيت قرار دادهاي بیمه.....۱۰۷

جدول ۴-۶: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه تشکيل شرکتهاي تخصصي بیمه.....۱۰۹

جدول ۴-۷: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه تبليغات.....۱۱۱

جدول ۴-۸: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه تغيير شرايط
.....۱۱۳...فرهنگي

.....۱۱۵...جدول ۴-۹: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه افزايش سقف سرمايه

.....۱۱۷...جدول ۴-۱۰: توزيع فراواني شاخصهاي مربوط به مولفه تغيير مشتري مداري

جدول شماره ۴-۱۱: نتايج آزمون کولموگروف - اسميرنف جهت بررسي نرمال
.....۱۱۹.....

.....۱۲۱...جدول ۴-۱۲: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل شفافيت شرايط قرار دادهاي بیمه

.....۱۲۲...جدول ۴-۱۳: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل تغيير شرايط فرهنگي

جدول ۴-۱۴: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل تشکيل شرکتهاي تخصصي بیمه
.....۱۲۳...عمر

جدول ۴-۱۵: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل افزايش سقف پوشش سرمايه
اوليه.....۱۲۴

جدول ۴-۱۶: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل
.....۱۲۵...تبليغات

.....۱۲۶...جدول ۴-۱۷: نتايج آزمون دوجمله ای جهت عامل مشتري مداري

جدول ۴-۱۸: نتايج توصيفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی عوامل موثر در افزايش ضريب
نفوذ بیمه عمر شرکت سهامی بیمه

.....۱۲۷...البرز

جدول ۴-۱۹: نتايج تحليلی آزمون
.....۱۲۸...فریدمن

جدول ۴-۲۰: نتايج توصيفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل شفافيت شرايط
قرار دادهاي بیمه

.....۱۲۹...عمر

.....۱۳۰...جدول ۴-۲۱: نتايج تحليلی آزمون فریدمن

جدول ۴-۲۲ : نتایج توصیفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل تشکیل شرکت‌های تخصصی بیمه

.....۱۳۱...عمر

جدول ۴-۲۳ : نتایج تحلیلی آزمون

.....۱۳۲...فریدمن

جدول ۴-۲۴ : نتایج توصیفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل تبلیغات...۱۳۳

جدول ۴-۲۵ : نتایج تحلیلی آزمون فریدمن تغییر شرایط

.....۱۳۴...فرهنگی

جدول ۴-۲۶ : نتایج توصیفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل تغییر شرایط

.....فرهنگی

.....۱۳۵

.....۱۳۶...جدول ۴-۲۷ : نتایج تحلیلی آزمون فریدمن

جدول ۴-۲۸ : نتایج توصیفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل افزایش سقف

پوشش سرمایه

.....اولیه

.....۱۳۷

جدول ۴-۲۹ : نتایج تحلیلی آزمون

.....۱۳۸...فریدمن

جدول ۴-۳۰ : نتایج توصیفی آزمون فریدمن جهت رتبه بندی شاخصهای عامل مشتری

.....مداری

.....۱۳۹

.....۱۴۰...جدول ۴-۳۱ : نتایج تحلیلی آزمون فریدمن

۱-۱ نمودار مدل	
..... ۷. تحقیق	
۲-۲ نمودار طبقه بندی و انواع بیمه عمر	۴۲
۴-۱ نمودار میله ای پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات	۱۰۲
۴-۲ نمودار میله ای پاسخ دهندگان بر حسب سن	۱۰۳
۴-۳ نمودار میله ای پاسخ دهندگان بر حسب تجربه کاری	۱۰۵
..... ۴-۱۰۶ نمودار میله ای پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت	
۴-۵ نمودار میله ای مربوط به مولفه شفافیت قراردادهای بیمه	۱۰۸
۴-۶ نمودار میله ای مربوط به مولفه تشکیل شرکتهای تخصصی بیمه	۱۱۰
..... ۴-۱۱۲ نمودار میله ای مربوط به مولفه تبلیغات	
۴-۸ نمودار میله ای مربوط به مولفه تغییر شرایط فرهنگی	۱۱۴
۴-۹ نمودار میله ای مربوط به مولفه افزایش سقف سرمایه	۱۱۶
۴-۱۰ نمودار میله ای مربوط به مولفه مشتری مداری	۱۱۸
۴-۱۸ نمودار میله ای عوامل موثر در افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر شرکت بیمه البرز	۱۲۸
۴-۲۰ نمودار میله ای شاخصهای عامل شفافیت قراردادهای بیمه عمر	۱۳۰
۴-۲۲ نمودار میله ای شاخصهای عامل تشکیل شرکتهای تخصصی بیمه عمر	۱۳۲
۴-۲۴ نمودار میله ای شاخصهای عامل تبلیغات	۱۳۴
۴-۲۶ نمودار میله ای شاخصهای عامل تغییر شرایط فرهنگی	۱۳۶
۴-۲۸ نمودار میله ای شاخصهای عامل افزایش سقف سرمایه اولیه	۱۳۸
۴-۳۰ نمودار میله ای شاخصهای عامل مشتری مداری	۱۴۰

فصل ۱

مقدمه :

در دوران حیات بشری انسان همواره در جستجوی تأمین جانی و مالی برای خویش و خانواده خود بوده است. با توجه به تحولات و دگرگونی‌هایی که در جهان شاهد آن هستیم این تحولات موجب پیچیده تر شدن محیط اطراف انسان شده است و انسانها را در معرض خطرهای متعددی از قبیل از دست دادن اموال و دارائی ها ، صدمه بدنی در محیط کار ، از کار افتادگی ، ناتوانی و مرگ قرار داده است . افراد خانواده ها با از دست دادن منبع اصلی درآمد خود در موقعیت بسیار ناگواری قرار می گیرند . همانطوری که ارزش دارایی های در اختیار انسان در معرض تلف شدن و کاهش یافتن قرار دارد جان و سلامتی انسانها نیز دارای ارزشهای اقتصادی بوده و در معرض خطر قرار دارد . لذا با تکیه بر مکانیسم بیمه می توان با پی آمدهای سوء مالی ناشی از قرار گرفتن خانواده ها در موقعیت های فوق الذکر به مقابله برخاست . امروزه صنعت بیمه از طرفی یکی از عمده ترین نهادهای اقتصادی و از طرف دیگر قویترین نهاد پشتیبانی سایر نهادهای اقتصادی و خانوارها تلقی می شود به عبارتی صنعت بیمه با گردآوری سرمایه های بزرگ که برگرفته از حق بیمه های پرداختی است خود یکی از مکانیسم های ضروری در توسعه بازار و سودآوری است از طرف دیگر با ایجاد امنیت و اطمینان برای فعالیتهای خدماتی و تولیدی ... در جامعه روند سازندگی و پیشرفت و ترقی را فراهم می سازد. در این بین بیمه های زندگی یا عمر جایگاه رفیع و ویژه ای در بین انواع بیمه های در سطح جهان دارند. صنعت بیمه در کشورهای مختلف با ارائه خدمات بیمه ای بویژه انواع بیمه نامه عمر می توانند نگرانی انسانها در مورد خسارت های جانی (فوت ، نقص عضو ، از کار افتادگی و ...) و نیز خطرهای مالی (ناشی از سیل ، زمین لرزه ، طوفان و ...) را برطرف کند . جنبه پس اندازی در این بیمه نیز نقش بارزی دارد و سرمایه شایان توجهی را برای مشارکت عظیم اقتصادی در سطح کلان ایجاد می کند که می توان به سان موتور تحرک رشد، توسعه و ترقی اقتصادی ، اجتماعی عمل کند بدین صورت که افزایش سرمایه گذاری، افزایش تولید و رشد اقتصادی را در پی خواهد داشت از سوی دیگر قضیه این است که فردی که دغدغه خاطر از وضعیت معیشت خانواده خود پس از مرگ را دارد به بیمه عمر روی می آورد و با خرید این نوع بیمه نامه از بار روحی و روانی یادشده رهایی می یابد و خود و خانواده اش با آرامش خاطر بیشتری به ادامه فعالیت اقتصادی و اجتماعی می پردازد . بنابراین توجه به تعاملات و ساز و کارهای صنعت بیمه بویژه در بخش بیمه های عمر می تواند تصویر روشنی از روند توسعه این بخش را در اختیار ما قرار دهد. لذا در این مطالعه سعی داریم به بررسی رابطه عوامل مؤثر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر و نیز ارائه راهکارهایی در این خصوص بپردازیم . فصل اول به مقدمه پژوهش اختصاص یافته که در آن چارچوب اصلی پژوهش بیان شده است . فصل دوم به طرح مباحث نظری پژوهش در خصوص امور بیمه گری ، بیمه عمر اختصاص یافته است در فصل سوم روش پژوهش و نحوه انجام کار تحقیق از لحاظ آمار مورد توجه قرار خواهد گرفت . در فصل چهارم به تحلیل اطلاعات داده ها پرداخته و در فصل پنجم نتیجه گیری ها و پیشنهاد ها ارائه می گردد . امید است به فضل و عنایت خداوندباریتعالی بتوان قدمی هر چند کوچک و ناچیز در راه بهبود و بهسازی بیمه گری و پیشبرد اهداف علمی برداریم.

۱-۱ - بیان مساله تحقیق :

انسان همواره در زندگی در معرض خطرات بسیاری قرار دارد . خطرهایی که انسان در برابر آنها آسیب پذیری بیشتری دارد را می توان به دو دسته خسارات مالی و جانی تقسیم نمود. بدیهی است که انسان نمی تواند زمان بروز این گونه خطرها را پیش بینی کند پس هر انسان محتاط ، متفکر ، دور اندیش تمایل دارد امکاناتی را برای خود و افراد وابسته اش تأمین و فراهم کند و در نتیجه بیمه ایجاد شد تا فرد در مقابل مبلغی که پرداخت می کند آرامش خود و حفاظت از اموال خود را تأمین کند. بیمه انواع زیادی دارد یکی از اقسام بیمه ، بیمه عمر است که فلسفه وجودی آن این است که بشر خود را از نتایج اقتصادی مرگهای زودرس و عوارض ناشی از پیری حفظ نماید . بیمه عمر چهار دسته از نیازهای انسان را مرتفع می سازد . تأمین خطرات ناشی از فوت ، تأمین خطر از کارافتادگی ، تأمین مستمری در دوران بازنشستگی و پس انداز و بازنشستگی ، پس با توجه به این موضوع زمانیکه فرد آرامش خیال داشته باشد کارایی اش بالا می رود، می توان گفت که وجود بیمه می تواند اثر بسزایی در ارتقاء رفاه شخص و توسعه اقتصادی کشور داشته باشد و در نتیجه برای افزایش نسبت حق بیمه به تولید ناخالص داخلی (ضریب نفوذ بیمه) نیاز به توسعه بیمه های عمر داریم در تمام دنیا که نفوذ صنعت بیمه زیاد است به خاطر توسعه بیمه های عمر است چون بیش از ۵۰٪ حجم بیمه های کشورهای مختلف در بیمه های عمر است در حالی که این رقم در کشورهایی خیلی ضعیف بوده و حدود ۱۰٪ می باشد که تنها ۳٪ آن را بیمه های عمر بلند مدت تشکیل می دهند. ایران از لحاظ حجم فروش بیمه نامه های عمر در رتبه ۶۴ جهان قرار دارد . بررسی آمار نشان می دهد رتبه حق بیمه سرانه ایران در بین ۱۲ کشور اصلی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا دهم بوده و رتبه ضریب نفوذ بیمه در بین کشورهای فوق الذکر رتبه هفتم است . در سال ۸۶ حق بیمه سرانه هر ایرانی به طور متوسط ۵۰/۲ دلار بود در صورتی که این حق بیمه سرانه برای منطقه خاورمیانه ، شمال آفریقا ، آسیا و جهان به ترتیب ۱۱۱/۷ ، ۷/۹ ، ۶۰۷/۲۱۰،۷/۹۳ دلار است . (تاجگردون ، ۱۳۸۸، ۱)

در ایران به علت موقعیت خاص جغرافیایی آن در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه وجود ناامنی در دو کشور همسایه افغانستان و عراق و وجود شهرهای مرزی پرخطر، مناطق مرزی مین گذاری شده در هشت سال جنگ تحمیلی با عراق، خطر سیلهای فصلی ، مناطق مسکونی بر روی خط زمین لرزه ، بافت های قدیمی و آسیب پذیر شهرهای بزرگ به ویژه تهران ، نرخ بالای رشد جمعیت جوان کشور و مشکلات اجتماعی از جمله بیکاری قشرهای مختلف جامعه ، لزوم ایجاد امنیت خاطر برای همگان بیشتر و بیشتر احساس می شود و مورد نیاز است . همین اصل لزوم گسترش انواع فعالیت های بیمه ای به ویژه بیمه عمر را در کشور نشان می دهد در حالی که آمارهای بیمه ای همچنان میزان خرید بیمه عمر را بسیار پایین تر از خرید بیمه های غیرزندگی نشان می دهد. در کشورهای پیشرفته و صنعتی ، توجه به نیروی انسانی و تأمین سلامت و امنیت برای نیروی کارآمد و اصلی بیشتر است و شمار بیمه نامه های عمر فزون تر از بیمه نامه های غیرزندگی . در ایران از یک سو تخصیص بودجه های رفاهی دولت در مقایسه با تخصیص همین نوع بودجه در کشورهای پیشرفته و توسعه یافته کمتر است (البته در مقایسه با جمعیت جوان و رشد زیاد جمعیت کشور) و از دیگر سو ، افراد جامعه همچنان در معرض تهدید خطرهای یادشده

قرار دارند. از این رو ضرورت توسعه بیمه های عمر برای ایجاد رفاه و امنیت خاطر شهروندان بیش از پیش احساس می شود.

در این تحقیق در پی آن هستیم که به این مساله اصلی بپردازیم که دلایل پایین بودن ضریب بیمه عمر در شرکت بیمه البرز در مقایسه با استانداردهای موجود چیست؟ و چه راهکارهایی می توان در جهت بالا بردن ضریب نفوذ بیمه عمر در شرکت بیمه البرز داد؟ و نیز چه عواملی بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر اثر دارد؟

۲-۱ - اهداف تحقیق :

همان گونه که در عنوان تحقیق بیان شده است قصد بر این است که عوامل مؤثر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر را مورد بررسی قرار داده که باعث افزایش تولید ناخالص داخلی می گردد و نیز پیشنهاداتی جهت رفع این نقیصه بیان گردد .
هدف کلی :

شناسایی عوامل مؤثر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر در شرکت بیمه البرز (سهامی عام)
اهداف اختصاصی :

- ۱) بیان علل پایین بودن ضریب نفوذ بیمه عمر در ایران
- ۲) سنجش تأثیر هر یک از این عوامل بر میزان افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر
- ۳) تعیین رابطه بین عوامل مؤثر بر میزان افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر
- ۴) بررسی راههای ارتقاء ضریب نفوذ بیمه عمر

۳-۱ - اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:

همان گونه که بیان گردید بیمه های عمر و یا زندگی از دو جنبه مهم در توسعه اقتصادی و اجتماعی نقش ایفا می کنند. یکی پوششهایی که به افراد و خانوارها به عنوان پشتوانه مالی برای فرد بیمه شده و یا بازماندگان ارائه می شود و آن سرمایه ای است که در هنگام بروز فوت یا در پایان سررسید بیمه نامه پرداخت می شود و دیگر از جهت اقتصادی و اثرات سرمایه گذاری ذخایر فنی و ریاضی حق بیمه های دریافتی در سرمایه گذاریهای ملی و سودآور در سطح کلان می باشد. (مظلومی، ۳، ۱۳۸۶)

به روایت آمار و اطلاعات متخذه از سطح مراجع بیمه ای کشور متأسفانه بیمه های عمر از جهت تراکم (نسبت حق بیمه های اخذ شده به کل حق بیمه های مأخوذه کشور) و هم از جهت نفوذ (سهم این بیمه ها در تولید ناخالص داخلی کشور) نسبت به سایر کشورهای پیشرفته و حتی هم رده در سطح نازلی قرار دارد. البته این که حق بیمه های اخذ شده یا سهم بیمه عمر در تولید ناخالص داخلی کم می باشد تنها محدود به این رشته بیمه های نیست بلکه در کل بیمه ها از این ضعف رنج می برند لیکن در این رشته بیمه ای (بیمه عمر) این ضعف بسیار بارز و چشم گیر تر می باشد. آنچه محققین را به تحقیق و او می دارد ضرورتی است که می توان با بررسی عواملی که باعث افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر می شود در جهت اعتلای این رشته بیمه ای گامی برداشت و متخصصین بیمه ای کشور بتواند با برنامه ریزی هایی که خواهند کرد ارزش این نوع بیمه را به جامعه تفهیم نموده و سهم آنرا در اقتصاد کشور روز به روز ارتقاء بخشند. متأسفانه فقر منابع

تحقیقاتی در این زمینه و اصولاً کلیه رشته های بیمه ای می طلبد که دانشجویان رشته مدیریت بیمه کشور اهمیت ویژه ای به تحقیق و پژوهش بیمه ای دهند. البته باید انگیزه شخصی محقق به این رشته بیمه ای را نیز در انجام این تحقیق دخیل دانست، محقق به دلیل اینکه در شرف خرید بیمه عمر از شرکت سهامی بیمه البرز می بود (به دلیل اشتغال همسر در این شرکت بیمه) راغب به تحقیق در این زمینه بود تا اطلاعات کافی و مناسبی در رابطه با این رشته بیمه ای بدست آورد. باشد که سهم کوچکی در افزایش ضریب نفوذ بیمه علی الخصوص بیمه های عمر برداشته باشیم.

۴-۱- سوالات و فرضیات تحقیق :

سؤال آغازین :

چه عواملی باعث افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر می شود؟

۴-۱-۱- سوالات تحقیق :

- آیا شفافیت شرایط قراردادهای بیمه ای بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

- آیا تغییر شرایط فرهنگی بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

- آیا تشکیل شرکتهای تخصصی بیمه عمر بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

- آیا افزایش سقف پوشش سرمایه اولیه بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

- آیا تبلیغات بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

- آیا مشتری مداری بر افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر تأثیر دارد؟

۴-۲- فرضیه های تحقیق :

۱) بین عامل شفافیت شرایط قراردادهای بیمه با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه

معنادار وجود دارد

۲) بین عامل تغییر شرایط فرهنگی با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه معنادار وجود

دارد.

۳) بین عامل تشکیل شرکتهای تخصصی بیمه عمر با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه

معنادار وجود دارد.

۴) بین عامل افزایش سقف پوشش سرمایه اولیه با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه

معنادار وجود دارد.

۵) بین عامل تبلیغات با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه معنادار وجود دارد.

۶) بین عامل مشتری مداری با افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر رابطه معنادار وجود دارد.

۵-۱- چارچوب نظری تحقیق:

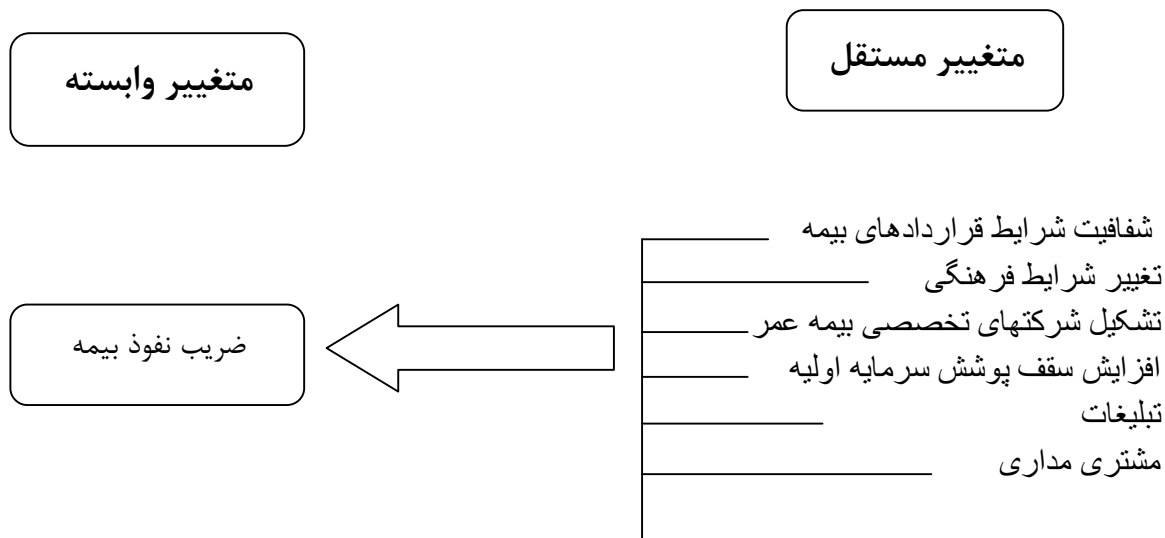
چارچوب نظری، نگرش یا چشم اندازی است که تمام پژوهش بر آن استوار است و در این مرحله نسبت به رد یا پذیرش مسأله مطرح شده در فرضیات تصمیم گیری می شود. ادبیات و چارچوب نظری این تحقیق با توجه به سوابق و پیشینه مطالعات گذشته در خصوص بیمه های عمر و مصاحبه با تعدادی از کارشناسان این صنعت در شرکت بیمه البرز (سهامی عام) می باشد.

در این تحقیق ضریب نفوذ بیمه عمر به عنوان متغیر وابسته می باشد که جهت شناسایی و سنجش آن از تحقیقی که ” واتسو^۱ در سال ۱۹۸۶ انجام داده استفاده نموده ایم. واتسو ، ضریب نفوذ بیمه و تراکم بیمه را به عنوان مؤلفه های سنجش بیمه عمر معرفی کرده است که اطلاعات مربوط به آن از آمار اطلاعات منتشره از سوی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بدست آمده است که طبق این آمار تعداد تراکم بیمه عمر یا همان سرانه بیمه عمر (تراکم بیمه متوسط مبلغی است که به طور سرانه در یک کشور صرف خرید پوششهای بیمه ای می شود) ۲/۵ دلار در ایران می باشد که متوسط جهانی این مبلغ ۳۳۰/۶ دلار می باشد و مقدار ضریب نفوذ بیمه عمر در ایران ۹٪ و متوسط جهانی آن ۴/۴۶ درصد می باشد همان طور که از آمار و ارقام فوق برمی آید بیمه عمر در ایران توسعه نیافته است.^۲

در این تحقیق برآنیم تا به بررسی عوامل مؤثر در افزایش ضریب نفوذ بیمه عمر در ایران بپردازیم و با معرفی آن به کارشناسان ، تصمیم سازان و تصمیم گیران حوزه بیمه به شناسایی ظرفیتهای بالقوه و بالفعل صنعت بیمه کشور پردازیم.

۱-۶-مدل تحلیلی تحقیق:

این تحقیق نیز مانند هر فعالیت تحقیقاتی دارای یک مدل ترسیمی به شرح ذیل بوده که چارچوب فعالیت کاری رابا توجه به متغیرهای مستقل و وابسته و روابط موجود بین آنها به صورت تصویری مشخص می نماید

نمودار شماره ۱-۱ مدل تحقیق

^۱ .vat so

^۲ .html7407http://bashgah .net